

ВПЛИВ ПРОЦЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

Розвиток грошово-кредитного регулювання пов'язаний із системними змінами в економіці, тому обґрунтованим є необхідність переходу від кількісного регулювання грошового ринку до застосування механізмів управління процентними ставками. На нашу думку, це дозволяє перейти в системі трансмісійного механізму (як системи каналів, за якими дії центрального банку передаються до економіки) на вищий рівень регулювання, який базується на реалізації процентного каналу як головного каналу впливу монетарної політики на економічний розвиток у цілому, перш за все, шляхом впливу інструментів монетарної політики на процентні ставки міжбанківського ринку, далі – на всю структуру процентних ставок в економіці, зокрема на ставки за кредитами і депозитами у банківській системі.

При цьому, як вагомий індикатор ефективності впливу ставки рефінансування на економічний розвиток країни, окремими науковцями [1, с. 54] розглядається співвідношення між середньозваженою річною ставкою за всіма інструментами рефінансування та середньозваженою річною ставкою за кредитами, наданими депозитними установами (крім НБУ) в економіку (нефінансовим корпораціям) у національній валюті (коефіцієнт покриття), яке розраховане у табл. 1. Результати досліджень коливань коефіцієнта покриття річної ставки рефінансування річною ставкою за кредитами, наданими в економіку, проведені у табл. 1, дозволяють зробити висновок, що ефективним є вплив ставки рефінансування на економічний розвиток країни (оціненою за значимістю банківських кредитів у фінансуванні виробництва ВВП) тільки за умови, якщо рівень її співвідношення до річної ставки за кредитами, наданими в економіку не перевищує значення 0,9, а негативним можна вважати вплив цього індикатора за умов перевищення його значення більше за 1,0, оптимальним же з точки зору стимулювання внутрішнього попиту можна вважати значення співвідношення у межах 0,40–0,50.

Тим самим, у посткризовій фазі виникає необхідність переорієнтації монетарної політики центрального банку на стимулювання внут-

рішнього попиту з боку реального сектору економіки. Це підтверджують і європейські тенденції у реформуванні Базельських стандартів, які спрямовані, у тому числі, на пом'якшення монетарної політики і впровадження заходів щодо стимулювання кредитування банками реального сектору економіки, малого і середнього бізнесу за рахунок зниження ставок рефінансування.

Таблиця 1 – Вплив ставки рефінансування на економічний розвиток України за 2008–2016 роки*

Рік	Середньозважена річна ставка за всіма інструментами рефінансування, %	Середньозважена річна ставка, за кредитами, наданими банками в економіку у національній валюті, %	Співвідношення річної ставки рефінансування та річної ставки за кредитами, наданими в економіку (ряд. 2/ряд. 3)	Співвідношення наданих банками кредитів та ВВП (у діючих цінах)	Оцінка впливу ставки рефінансування на економічний розвиток країни
2012	8,1	17,3	0,468	57,78	Позитивна
2013	7,2	15,2	0,474	62,64	Позитивна
2014	15,6	16,7	0,934	64,32	Позитивна
2015	25,2	21,4	1,178	49,36	Негативна
2016	19,7	16,1	1,224	41,91	Негативна

* Розраховано за [2].

Отже, для успішного виходу України з кризи важливим є забезпечення ефективного використання коштів рефінансування на основі відповідної зміни спрямованості монетарних стратегій від антикризових до інноваційних, підтримку кредитування реального сектору економіки засобами монетарної політики і, на цій основі, забезпечення економічного зростання України на довгострокову перспективу.

Список використаних інформаційних джерел:

1. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика : монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 228 с.
2. Грошово-кредитна та фінансова статистика [Електронний ресурс] // Офіційне інтернет-представництво НБУ. – Режим доступу: www.bank.gov.ua/control/uk/publish. – Назва з екрана.